

Novelizace právní úpravy svěřenského fondu

Institut svěřenského fondu byl do českého právního řádu inkorporován v rámci zásadní novelizace občanského práva, v podobě přijetí zákona č. [89/2012](#) Sb., občanského zákoníku, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „občanský zákoník“), jako nový a dosud v českém právním prostředí neznámý způsob správy majetku. Do českého právního řádu byl vtažen jako celek jednotlivých ustanovení, v zásadě kopírující úpravu tohoto institutu z občanského zákoníku Québecu, a to včetně pravomocí soudu, které se týkají dohledu nad svěřenským fondem. Podstatou svěřenského fondu je vyčlenění části majetku jeho zakladatele a jeho určení ke stanovenému účelu.

ADVOKÁTNÍ KANCELÁŘ VYCH & PARTNERS

Takto vyčleněný majetek se pak stává na zakladateli a původním vlastníkovi majetkem nezávislým, k němuž jednotlivá oprávnění plynoucí z vlastnictví vykonává svěřenský správce, který je však vykonává nikoliv o své vůli, ale podle statutem daných pravidel, sloužících k dosažení účelu svěřenského fondu. Zakladatelem je rovněž určen obmyšlený, kterému má být ze svěřenského fondu plněno, popřípadě je obmyšlený určen způsobem, dle statutu svěřenského fondu. Z důvodů, které nejsou zcela zřejmé však do českého právního řádu nebyla převzata komelní ucelená úprava québeckého občanského zákoníku, avšak úprava do jisté míry kusá, což se může jevit jako příčina některých interpretačních nejasností tohoto institutu.

Mimo jiné z důvodu obav části odborné veřejnosti, týkajících se možnosti zneužití svěřenských fondů, jako vhodného a nového prostředku pro účinnou a těžko odhalitelnou legalizaci výnosů z trestné činnosti, volaly hned tři instituce, Ministerstvo financí ČR, Ministerstvo vnitra ČR a Vrchní státní zastupitelství, již po 3 letech od nabytí účinnosti občanského zákoníku po novelizaci jeho části týkající se právě svěřenských fondů. Hlavní vytýkaný problém stávající úpravy je totiž možnost anonymity zakladatelů svěřenských fondů a rovněž jejich beneficentů, která nutně plyne z absence zákonem uložené povinnosti evidence svěřenských fondů a na to navazující povinnosti zveřejnění jejich statutu. Statut svěřenského fondu sice v souladu se zákonem musí mít formu veřejné listiny, avšak v případě, kdy není dána povinnost jeho zveřejnění, jako je tomu např. u zakladatelského právního jednání obchodních společností, zůstávají fakticky informace o svěřenském fondu veřejnosti, případně pak i orgánům činným v trestním řízení, nepřístupné.

Na takto shledávané nedostatky institutu svěřenského fondu má reagovat zákon č. [460/2016](#) Sb., kterým se mění občanský zákoník, a další související zákony. Tato novela nabude účinnosti ke dni 1. 1. 2018 a zdaleka se obsahově nedotkne jen samotného občanského zákoníku, ale i dalších předpisů, jako například zákona č. [292/2013](#) Sb., o zvláštních řízeních soudních, či zákona č. [304/2013](#) Sb., o veřejných rejstřících právnických a fyzických osob (dále jen „zákon o veřejných rejstřících“).

Jako zásadní změnu zmiňovaný předpis přináší povinnost zápisu svěřenských fondů do evidence svěřenských fondů. Přesněji řečeno je u svěřenských fondů vázán okamžik jejich zápisu do této

evidence na jejich vznik. Je tomu tak u svěřenských fondů založených inter vivos. U svěřenských fondů zřizovaných porizením pro případ smrti je pak jejich zápis do evidence svěřenských fondů deklaratorní, přičemž takový svěřenský fond vznikne již smrtí zůstavitele.[1] Povinnost zápisu do evidence svěřenských fondů se bude vztahovat od poloviny roku 2018 i na již existující svěřenské fondy. Pokud tuto povinnost nesplní, zanikne marným uplynutím této lhůty ze zákona jejich správa a majetek bude vydán obmyšlenému, či zakladateli.[2]

Samotný proces zápisu svěřenského fondu do evidence svěřenských fondů je v zásadě obdobný, jako při zápisu obchodních společností do obchodního rejstříku. Mimo zápisu svěřenského fondu rejstříkovým soudem je zde rovněž možnost provedení přímého zápisu notářem.[3] Zvláštním případem pak je postup při zápisu svěřenského fondu založeného porizením pro případ smrti. Vyjde-li v rámci dědického řízení najevo, že porizením pro případ smrti byl zřízen svěřenský fond, notář v postavení soudního komisaře vydá usnesení, kterým o této skutečnosti vyrozumí svěřenského správce. Ten se nachází v procesním postavení dědice, avšak nemá možnost odmítnout dědictví, nýbrž může pouze odmítnout výkon funkce svěřenského správce.[4] Vlastní zápis do evidence svěřenských fondů pak zajistí notář tak, že doručí opis výše uvedeného usnesení rejstříkovému soudu. Rejstříkový soud pak svěřenský soud bez dalšího запиše.[5] Zápis svěřenského fondu do veřejné evidence, oproti zápisu obchodních společností, je dle části novely, která se dotýká zákona č. [549/1991](#) Sb., o soudních poplatcích, osvobozen od soudního poplatku.[6] Rozdílný režim oproti obchodním společnostem pak u svěřenského fondu je dán skutečností, že zánik svěřenského fondu není vázán na okamžik výmazu z veřejné evidence. Tento závěr je možno učinit z toho, že novela stanoví povinnost svěřenského správce k podání „návrhu na výmaz svěřenského fondu z evidence svěřenských fondů do třiceti dnů od zániku svěřenského fondu“.[7]

Jak již bylo uvedeno výše novelou je měněn i zákon o veřejných rejstřících (od účinnosti novely “o veřejných rejstřících právnických a fyzických osob a o evidenci svěřenských fondů”), který nově stanoví, že Ministerstvo financí umožní dálkový přístup k základním informacím týkajícím se svěřenských fondů.[8] Na evidenci svěřenských fondů se obdobně užijí ustanovení tohoto zákona, týkající se veřejných rejstříků právnických osob, přičemž tam, kde se u právnické osoby hovoří o členu jejího orgánu, rozumí se tím v případě svěřenského fondu svěřenský správce. Za poměrně zásadní prostředek ochrany proti dlouhodobému zneužívání svěřenského fondu k poškozování oprávněných zájmů třetích osob lze považovat sankci, kterou novela přináší pro případ porušení povinnosti ve smyslu ust. § 9 odst. 1 zákona o veřejných rejstřících, kdy v případě, že zápis v evidenci svěřenských fondů odporuje donucujícím ustanovením tohoto zákona, může a to i bez návrhu, po marné výzvě, svěřenský fond zrušit.[9]

Novela pak mimo samotnou povinnost zápisu svěřenského fondu do veřejné evidence upravuje rámec údajů, které mají být v evidenci o svěřenských fondech uvedeny a některé pak rovněž rozděluje na přístupné pouze někomu a přístupné široké veřejnosti.[10] Jako podstatné údaje, které od příštího roku budou do evidence svěřenských fondů zapisovány lze uvést označení svěřenského fondu, den jeho vzniku, identifikační číslo, jeho účel a dále jména/názvy a doručovací adresy/sídla každého svěřenského správce, společně s uvedením způsobu jakým jedná. Do evidence bude třeba zapsat rovněž jméno/název a místo pobytu/sídla zakladatele a je-li fyzickou osobou, pak i datum narození a rodné číslo. U svěřenského fondu založeného k soukromým účelům je třeba uvést i jméno/název, místo pobytu/sídla obmyšleného a je-li fyzickou osobou, rovněž datum narození a rodné číslo a stejně tomu pak u obmyšleného.[11] Údaje o jménu a adrese svěřenských správců a obmyšlených se však neuveřejňují a nejsou uvedeny ani v opise z evidence, pokud k jejich uveřejnění tyto osoby nedají souhlas. V případě, kdy tyto údaje jsou obsaženy v listinách zakládáných do sbírky listin svěřenského fondu, nejsou přístupny ani tyto listiny. Tyto údaje pak jsou přístupné pouze svěřenskému správci, nebo tomu kdo na jejich poskytnutí osvědčí právní zájem. Dálkový přístup pak bude, prostřednictvím Ministerstva spravedlnosti ČR, k těmto údajům umožněn vymezenému okruhu

orgánů veřejné moci.[12]

Ke změnám týkajícím se svěřenských fondů, které novela od počátku roku přinese, je třeba objektivně konstatovat, že institut svěřenského fondu se vzdalí své québecké předloze. K pozitivům lze uvést, že je možné očekávat posílení předcházení užití tohoto institutu jako prostředku pro legalizaci výnosů z trestné činnosti, přičemž za vhodné lze, z hlediska ochrany jisté míry žádoucí anonymity osob na svěřenském fondu zúčastněných, považovat rozdělení údajů povinně zapisovaných do evidence svěřenských fondů na “veřejné” a “neveřejné”, přičemž druhé ze jmenovaných budou primárně určeny právě pro orgány jejichž posláním je boj proti organizovanému zločinu. Jistou nevýhodou, která je pravděpodobně hlavním z rysů vzdalování se právní úpravy svěřenského fondu od ekvivalentů obsažených v právních úpravách jiných států, je zvýšená administrativní náročnost založení a provozování svěřenských fondů, která od nenáročné bezformální přejde do takové, která může řadu potencionálních zájemců o využití tohoto způsobu naložení s majetkem odradit.

Mgr. Lukáš Jindra,
advokát

[Advokátní kancelář Vych & Partners, s.r.o.](#)

Lazarská 11/6
120 00 Praha 2

Tel.: +420 222 517 466
Fax: +420 222 517 478
e-mail: office@ak-vych.cz

-
- [1] část první, čl. I bod 18. z. č. [460/2016](#) Sb.
[2] část první, čl. II bod 3. z. č. [460/2016](#) Sb.
[3] část osmá, čl. IX bod 16. z. č. [460/2016](#) Sb.
[4] důvodová zpráva k z. č. [460/2016](#) Sb., k část semdá čl. VII bodu 2.
[5] část osmá, čl. IX bod 16. z. č. [460/2016](#) Sb.
[6] část druhá, čl. III bod 2., 3. z. č. [460/2016](#) Sb.
[7] část první, čl. I bod 22 z. č. [460/2016](#) Sb.
[8] část osmá, čl. IX bod 2. z. č. [460/2016](#) Sb.
[9] část osmá, čl. IX bod 6. z. č. [460/2016](#) Sb.
[10] část osmá, čl. IX bod 6. z. č. [460/2016](#) Sb.
[11] část osmá, čl. IX bod 2. z. č. [460/2016](#) Sb.
[12] část osmá, čl. IX bod 6. z. č. [460/2016](#) Sb.

Další články:

- [Nový zákon o veřejných dražbách, aukce a obálkové metody](#)
- [Evropská unie mění pravidla plateb: více odpovědnosti, intenzivnější zpracování dat, více kontrol](#)
- [Pohled přes hranice - natáčení pornografických klipů jako důvod výpovědi z nájmu bytu](#)
- [Nařízení EU o umělé inteligenci a jeho dopady na využití jazykových modelů v advokátní praxi](#)
- [Revize zájezdové směrnice: co přináší, co hrozilo a co to znamená pro praxi](#)
- [Kupní smlouva o převodu nemovitosti bez uvedení výše kupní ceny](#)
- [Odpovědnost zaměstnavatele a zaměstnance v souvislosti s využitím umělé inteligence](#)
- [Nový návrh zákona o platformové práci - 2. díl: Redefinice závislé práce](#)
- [Druhá „tlačítková novela“: povinné tlačítko pro odstoupení od smlouvy](#)
- [JIŘÍ HARNACH - VEŘEJNÉ ZAKÁZKY LIVE! - ČERVEN 2026](#)
- [Souhlas s veřejným užíváním pozemku jako překážka nároku na bezdůvodné obohacení - nálezný Ústavního soudu sp. zn. I. ÚS 2541/25](#)